

Nee, tenzij-toets

In het kader van de Omgevingsverordening Zuid- Holland

-CONCEPT-

Plangebied: Straathof, Rijpwetering

Opsteller(s): K.J. van Veen

© copyright Ecoresult B.V. 2021

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende.

Ecoresult B.V. kan door opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.

Nee, tenzij-toets

In het kader van de Omgevingsverordening Zuid- Holland

Ondertitel	Plangebied: Straathof, Rijpwetering
Opsteller(s)	K.J. van Veen
Datum	11-03-2021
Versienummer	01 – CONCEPT
Rapportkenmerk	ER20210302v01
Aantal pagina's	30
Opdrachtgever	Thunnissen Groep bv
Contactpersoon	R. van Drongelen
Kwaliteitscontrole	L. Boon
Wijze van citeren	Veen, K.J. van, 2021. Nee, tenzij-toets. In het kader van de Omgevingsverordening Zuid- Holland. Plangebied: Straathof, Rijpwetering. Rapportkenmerk: ER20210302v01. Ecoresult B.V., Dordrecht.

Ecoresult B.V.
Van Ravesteyn-erf 156
3315 DK Dordrecht
078 75 184 12
info@ecoresult.nl
www.ecoresult.nl

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding.....	5
1.1	Aanleiding.....	5
1.2	Doel.....	5
1.3	Onderzoeksmethodiek.....	5
1.4	Leeswijzer.....	6
2	Toelichting onderzoekskader.....	7
2.1	Omgevingsverordening Zuid- Holland.....	7
2.2	Nee, tenzij.....	9
3	Omschrijving plangebied.....	11
3.1	Algemeen.....	11
3.2	Beschrijving.....	11
3.3	Geplande ingrepen.....	13
3.3.1	Werkplanning, werktijden en realisatieperiode.....	14
3.3.2	Nieuwe situatie.....	14
4	Onderzoekresultaten.....	15
4.1	Belangrijk weidevogelgebied.....	15
4.1.1	Huidige verstoringfactoren.....	16
4.2	Beoordeling wezenlijke kenmerken en waarden.....	17
4.2.1	Areaal & Agrarisch graslandgebruik.....	17
4.2.2	Natuurkwaliteit & weidevogeldichtheden.....	17
4.2.3	Waterhuishouding.....	19
4.2.4	Landschapsstructuur en openheid.....	20
4.2.5	Rust en stilte.....	20
4.2.6	Conclusie onderzoekresultaten.....	21
4.3	Compensatiebeginsel.....	21
4.3.1	Projectspecifieke compensatie.....	22
5	Conclusies en aanbevelingen.....	25
5.1	Algemeen.....	25
5.2	Omgevingsverordening Zuid- Holland.....	25
6	Geraadpleegde bronnen.....	27
6.1	Literatuur.....	27
6.2	Internet.....	27
	Bijlage 1 Foto-impressie.....	29

1 Inleiding

1.1 *Aanleiding*

In opdracht van Thunnissen Groep bv heeft Ecoresult B.V. een 'Nee, tenzij-toets' uitgevoerd voor het plangebied genaamd: Straathof, Rijpwetering. De aanleiding voor dit verzoek is de voorgenomen woningbouw (zie verder hoofdstuk 3.3). De voorgenomen ontwikkelingen vinden in zijn geheel plaats in Belangrijk weidevogelgebied welke planologische bescherming geniet. Hierom dient een Nee, tenzij-toets te worden uitgevoerd. Deze 'Nee, tenzij-toets' zoomt in op de (mogelijke) effecten door de activiteiten en op welke wijze gehandeld kan worden.

1.2 *Doel*

Door middel van een oriënterend veldonderzoek en bronnenonderzoek zal worden onderzocht of de voorgenomen ontwikkelingen kunnen leiden tot:

- Een (significant) negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), onderdeel Belangrijk weidevogelgebied. In het kader van de Omgevingsverordening Zuid- Holland.

1.3 *Onderzoeksmethodiek*

De 'Nee, tenzij-toets' komt tot stand door middel van een verkennend veldonderzoek en bureaustudie.

- Het verkennend veldonderzoek is uitgevoerd op 02-03-2021 door K.J. van Veen, ecologisch deskundige¹ bij Ecoresult B.V. Het complete plangebied alsmede een zone rondom het plangebied is – daar waar nodig met hulp van een verrekijker– onderzocht.
- Voor het onderzoek naar beschermde natuurgebieden is gebruik gemaakt van de online viewers die de provincie en gemeente ter beschikking heeft gesteld. Hierdoor zal in deze 'Nee, tenzij-toets' altijd aan actueel beeld worden weergegeven van gebiedsgrenzen, doelstelling etc.

¹ Voor een definitie van ecologisch deskundige wordt verwezen naar <https://mijn.rvo.nl/ecologisch-deskundige?inheritRedirect=true>

1.4 *Leeswijzer*

In deze rapportage wordt allereerst het kader beschreven waar aan getoetst wordt. Vervolgens wordt het plangebied en de geplande activiteiten beschreven. Hierna worden de voor het plangebied relevante delen van het Belangrijk weidevogelgebied beschreven en beoordeeld. In de conclusie worden de resultaten van dit oriënterend onderzoek samen gevat en wordt (indien van toepassing) geadviseerd welk nader onderzoek noodzakelijk is. Afgesloten wordt met een bronvermelding.

2 Toelichting onderzoekskader

2.1 Omgevingsverordening Zuid- Holland

In de provinciale Omgevingsverordening² is vastgelegd welke gebieden vanuit Nederlandse wetgeving worden beschermd. Onderdeel van de beschermd gebieden in de Omgevingsverordening is het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het Natuurnetwerk Nederland betreft een netwerk aan gebieden en verbindingzones die tezamen één geheel vormen en de Nederlandse natuurgebieden verbinden. Het NNN is verankerd in de bestemmingsplannen waarin de regels uit de provinciale Omgevingsverordening Zuid-Holland zijn verwerkt.

Het ruimtelijke beleid voor het NNN kent het “nee, tenzij” principe wat inhoudt dat ruimtelijke ontwikkelingen binnen het NNN niet zijn toegestaan tenzij deze geen schadelijke effecten op de aanwezige (natuur)waarden hebben. Deze waarden zijn vastgelegd als de “wezenlijke kenmerken en waarden” van het NNN. Elke provincie heeft zelf de regie over de invulling van deze kenmerken en waarden. Naast het NNN kunnen provincies gebieden planologisch beschermen. In de provincie Zuid-Holland betreft dit Belangrijk weidevogelgebieden en de Strategische Reservering Natuur. Toetsing van externe werking op het Belangrijk weidevogelgebied is van toepassing wegens verstoringszones/buffers die weidevogels kennen. De verstoringsafstanden zijn soortafhankelijk.

Gebieden met bijzondere kwaliteit (beschermingscategorie 2)

De provincie wil een aantal specifieke waarden en gebieden in stand houden omdat ze landschappelijk, ecologisch of qua gebruikswaarde bijzonder en kwetsbaar zijn. In die hoedanigheid leveren ze een Belangrijke en specifieke bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit van Zuid-Holland. De instandhouding van deze waarden vraagt om hierop toegespitste vormen van bescherming en ontwikkeling, naast de generieke bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit. Ruimtelijke ontwikkelingen in deze gebieden zijn mogelijk, maar met inachtneming van het instandhouden van de specifieke waarden.

Het betreft gebieden met de volgende kwaliteiten:

2 <https://www.zuid-holland.nl/actueel/omgevingsbeleid/ontwerp-zuid-hollandse-omgevingsverordening/>

- Belangrijke weidevogelgebieden, gelegen buiten het NNN, vanwege de specifieke maatschappelijke verantwoordelijkheid voor deze karakteristieke en kwetsbare vogels, die mede de kwaliteit van het Zuid-Hollandse (veen)weidelandschap bepalen (*beschermingscategorie 2*).

Het ruimtelijk beleid voor het NNN is gericht op het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied.

Vanuit de Omgevingsverordening Zuid- Holland is paragraaf 6.2.2, artikel 6.9 lid 6 van toepassing:

- Voor zover een ruimtelijke ontwikkeling als bedoeld in het eerste lid een significante aantasting tot gevolg heeft van de wezenlijke kenmerken en waarden van Belangrijke weidevogelgebieden, recreatiegebieden rond de stad, of karakteristieke landschapselementen, is het provinciale compensatiebeleid van toepassing zoals vastgelegd in de "Beleidsregel Compensatie Natuur, Recreatie en Landschap Zuid-Holland (2013)". De toelichting bij het bestemmingsplan bevat een verantwoording over de wijze van compensatie.

Bij het toetsen van de effecten van ingrepen in Belangrijke weidevogelgebieden gaat het niet alleen om het ruimtebeslag maar - bij de aanleg of uitbreiding van infrastructuur als wegen, spoorwegen en fietspaden, en van hoogspanningsleidingen en windturbines - ook (en vooral) om de bijbehorende verstoringzones (door geluid, beweging en licht) die daardoor minder of ongeschikt worden voor weidevogels. Voor het bepalen van de verstoringafstanden wordt verwezen naar vakliteratuur.

Omdat de weidevogels binnen deze Belangrijke weidevogelgebieden (meestal) niet homogeen verspreid zijn en de dichtheden jaarlijks kunnen fluctueren, verdient het aanbeveling om bij de effectvoorspelling zowel actuele als oudere verspreidingsgegevens (stippenkaarten) te betrekken. Daarmee kan beter onderbouwd worden of er wel sprake is van een significant negatief effect en hoe groot dat effect dan is. Het zou bijvoorbeeld kunnen dat het effect van de ingreep beperkt blijft tot dat deel van een Belangrijk weidevogelgebied waarin 'van nature' of door reeds aanwezige storingsbronnen al weinig of geen weidevogels voorkomen. De vraag of negatieve effecten significant zijn mag niet gerelateerd worden aan de totale omvang van een Belangrijk weidevogelgebied. Indien er geen recente gegevens voorhanden zijn moet worden uitgegaan van een homogene verspreiding van de weidevogels over het Belangrijk weidevogelgebied.

2.2 *Nee, tenzij*

Voor ingrepen in de EHS 'op het land', in de Belangrijke weidevogelgebieden geldt het zogenaamde 'nee, tenzij'-regime geldt. Dat wil zeggen dat er in deze gebieden geen nieuwe (ruimtelijke en niet-ruimtelijke) ontwikkelingen zijn toegestaan die de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden significant aantasten, tenzij:

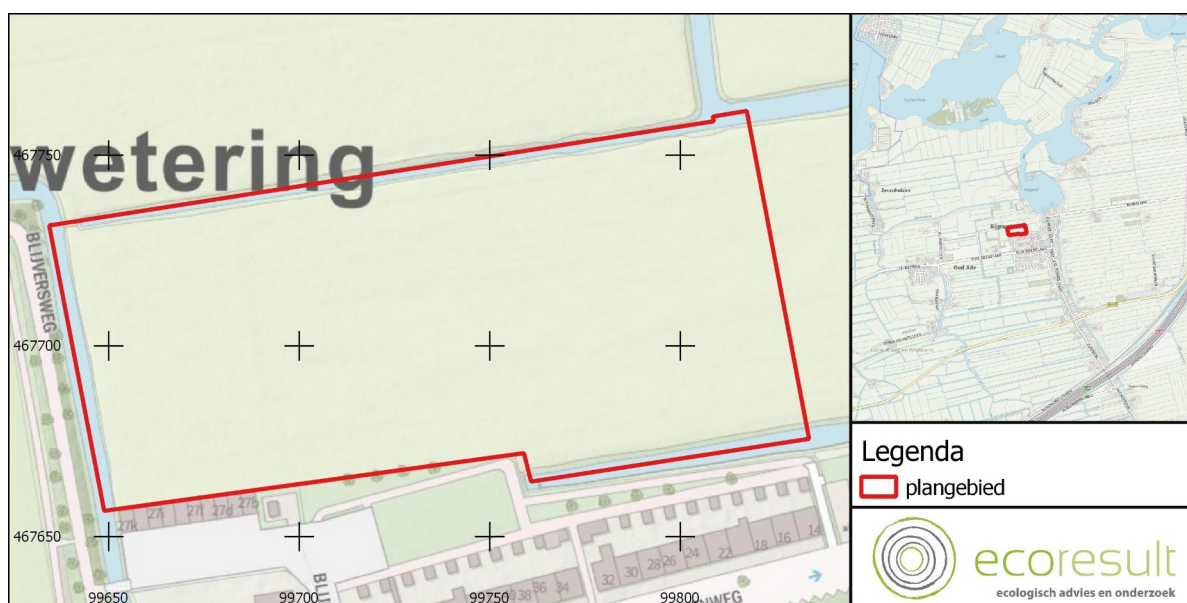
- Daarmee een groot openbaar belang gediend is,
- Er geen reële andere mogelijkheden voorhanden zijn.

3 Omschrijving plangebied

3.1 Algemeen

Het plangebied is gelegen ten noorden van de Buitenweg te Rijpwetering, gemeente Kaag & Braassem, provincie Zuid- Holland (zie Afbeelding 1).

Ten noorden van het plangebied liggen meerdere percelen met graslanden. Deze zijn (nagenoeg) identiek als het grasland binnen het plangebied. Ten westen ligt een sportpark voetbalvelden, hockeyvelden en tennisbanen. Tegen het plangebied aan staan in het sportpark geen lichtmasten. Ten zuiden grenst het plangebied tegen een woonwijk, het plangebied grenst aan de bebouwde kom Langs de oostrand grenst het plangebied aan het overig deel van het agrarisch grasland.

Afbeelding 1: Ligging plangebied, voor regionale ligging zie kaartinset rechtsboven (Bron: PDOK)

3.2 Beschrijving

- Het plangebied betreft een grasland perceel wat in de huidige situatie een agrarisch gebruik kent. Het hele terrein bestaat uit (ten tijde van het veldbezoek) kort Engels raaigras met enkele kruiden (o.a. grote brandnetel en hondsdrif).
- Bebouwing is in het plangebied afwezig. Dichtstbijzijnde bebouwing is aanwezig direct

grenzend aan het plangebied in de vorm van garageboxen. Circa 20 meter ten zuiden van het plangebied in de aangrenzende woonwijk zijn woonhuizen aanwezig.

- Bomen zijn binnen het plangebied afwezig. Bomen zijn wel aanwezig ten westen van het plangebied en ten zuiden. Ten westen betreft dit een houtopstand rondom het aanwezige sportveld, dit betreft een essenlaan met dichte ondergroei. Ten zuiden van het plangebied zijn enkele lage (tot circa 5 meter hoge) berken aanwezig.
- Open water (watergangen, poelen etc.) en vochtige tot natte terreinen (natuurvriendelijke oevers etc.) zijn aanwezig binnen het plangebied. Langs de zuidoostgrens ligt een smalle watergang. Tevens ligt langs de gehele noord- en westgrens een watergang. Dit betreffen ondiepe, onbeschoeide, watergangen.

Zie Afbeelding 2, Afbeelding 3 en bijlage 1 voor een algehele foto-impressie van het plangebied.

Afbeelding 2. Westelijk deel van het plangebied met links de garageboxen en op de achtergrond het sportpark. Foto: K.J. van Veen / Ecoresult B.V.

Afbeelding 3. Het plangebied vanaf de westgrens richting het zuidoosten, tegen het sportpark aan. Foto: K.J. van Veen | Ecoresult B.V.

3.3 Geplande ingrepen

Binnen het plangebied wordt een woonwijk gerealiseerd met bijbehorende infrastructuur (parkeerplaatsen, trottoirs etc.)(zie Afbeelding 4). De totale opgave betreft 28 woningen van verschillende typen met achtertuinen. Het plangebied heeft een oppervlakte van (nagenoeg exact) 1,5 hectare. Binnen dit terrein komt 5181m² aan verharding.

De volgende werkzaamheden worden (globaal) uitgevoerd:

- Het plangebied wordt bouwrijp gemaakt.
 - Enkele watergangen worden gedempt of vergraven.
 - Het terrein wordt bouwrijp gemaakt door het storten van zand.
- Het bouwen van woningen.
- Het aanleggen van omliggende infrastructuur zijnde wegen, trottoirs en openbaar groen.

Afbeelding 4: Inrichtingsschets van de woningbouwplannen. Bron: Opdrachtgever

3.3.1 Werkplanning, werktijden en realisatieperiode

De planning van de werkzaamheden is op dit moment nog niet bekend en deels afhankelijk van de ecologische achtergrond.

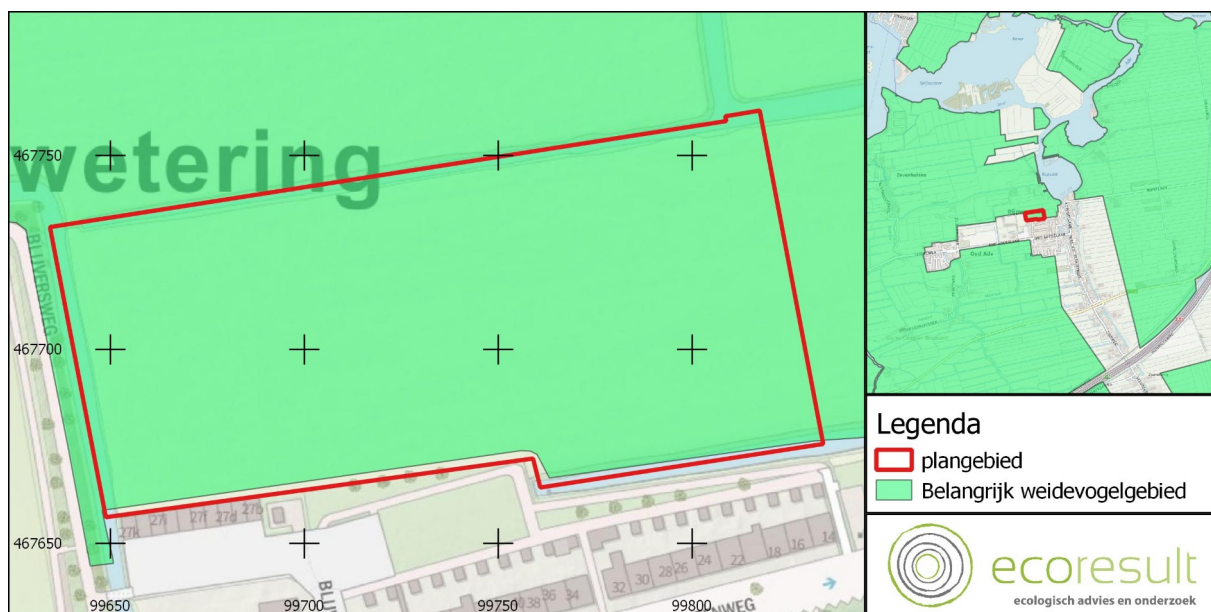
3.3.2 Nieuwe situatie

In de nieuwe situatie zal een woonwijk aanwezig zijn. Een sfeerimpressie van het gebied is niet voorhanden.

4 Onderzoekresultaten

4.1 Belangrijk weidevogelgebied

Het plangebied is volledig gelegen binnen Belangrijk weidevogelgebied (zie Afbeelding 5) en is onderdeel van een groot aaneengesloten weidevogelgebied dat geheel om de bebouwde kom van Rijpwetering heen ligt. Direct rondom het plangebied betreffen de percelen ten oosten, noorden en noordwesten allen Belangrijk weidevogelgebied.

Afbeelding 5: Ligging Belangrijk weidevogelgebied. Voor de ligging in de regio, zie kaartinzet rechtsboven. Bron: Provincie Zuid- Holland

4.1.1 Huidige verstoringsfactoren

Het plangebied ligt aan een grens van Belangrijk weidevogelgebied en ligt landschappelijk “ingeklemd” tussen de sportvelden in het westen, de woonwijk in het zuiden, bebouwing en een weg langs de achterdijk ten oosten en meerdere erven in het noorden (zie Afbeelding 6). Tussen de zuidelijk gelegen woonwijk en de ten noorden gelegen woonerven ligt een zone van agrarische grasland van circa 210 meter, dat is inclusief het plangebied. Tussen de sportvelden en de ten noorden gelegen erven betreft de afstand circa 170 meter en tot de Akkerweg circa 100 meter.

Afbeelding 6: Ligging van het plangebied ten overstaande van factoren die verstorend kunnen zijn voor weidevogels.

- Ten noorden; erven van woonhuizen en bomen,
- ten zuiden; aangrenzende woonwijk,
- ten oosten; huizen, een toegangsweg en bomen
- ten westen; een sportveld omringd door een hoge bomenrij met ondergroei

4.2 Beoordeling wezenlijke kenmerken en waarden

Het Belangrijke weidevogelgebied kent het 'nee, tenzij-principe', zodat ruimtelijke ingrepen met een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied in beginsel niet zijn toegestaan. Een dergelijk project kan alleen doorgaan, als er geen reële alternatieven mogelijk zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Een initiatiefnemer is in dit geval verplicht om de negatieve effecten te mitigeren of te compenseren.

De wezenlijke kenmerken en waarden van het Belangrijke weidevogelgebied zijn vastgelegd in de "Beleidsregel Compensatie Natuur, Recreatie en Landschap Zuid-Holland 2013". Hierin worden deze waarden beschreven als: *"Wezenlijke kenmerken en waarden van Belangrijke weidevogelgebieden: de hoge weidevogeldichtheden alsmede de factoren die deze dichtheden bepalen zoals het agrarisch (grasland)gebruik, de waterhuishouding, de landschapsstructuur, openheid en rust"*.

Er mag in termen van areaal, kwaliteit en/of samenhang, per saldo géén netto verlies aan waarden plaatsvinden. In de volgende paragrafen wordt kort ingegaan op de verschillende wezenlijke kenmerken en waarden en wordt getoetst of negatieve effecten door de ontwikkelingen optreden.

4.2.1 Areaal & Agrarisch graslandgebruik

Het plangebied bestaat in de huidige situatie volledig uit agrarisch grasland gebruik. Het agrarisch graslandgebruik zal binnen het plangebied ten einde komen. Hierdoor zal het areaal aan Belangrijk weidevogelgebied door de werkzaamheden met 1,5 hectare afnemen. Het hele plangebied binnen de begrenzing zal worden herontwikkeld.

Het gebruik van de graslanden rondom het plangebied zal naar waarschijnlijkheid niet veranderen, of daar is op basis van beschikbare informatie geen aanleiding tot. Dit areaal en gebruik zal niet worden aangetast.

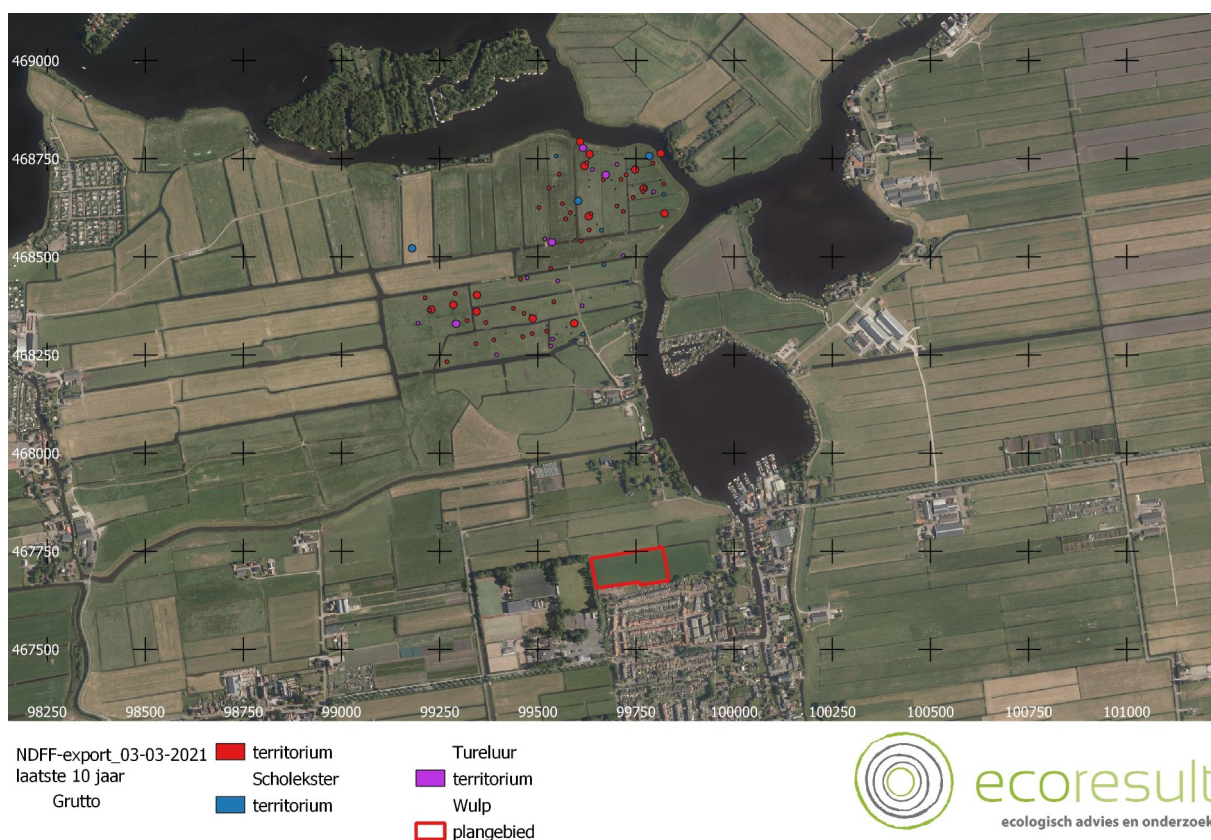
4.2.2 Natuurkwaliteit & weidevogeldichtheden

In en direct grenzend aan het plangebied zijn geen broedgevallen van weidevogels bekend³. Alle broedgevallen van weidevogels in de omgeving zijn aanwezig op percelen die onderdeel zijn van Natuurnetwerk Nederland (N13.01; Vochtig weidevogelgrasland) ten noorden van het plangebied (zie Afbeelding 7). Enkel van grutto, scholekster en tureluur zijn gegevens bekend. Waarnemingen van tureluur, kluut, gele kwikstaart, veldleeuwerik en graspieper leverde geen territoria op.

3 <https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal>

>>Aanscherpen met gegeven weidevogelnesten van PZH<<

De reden van de afwezigheid van territoria van weidevogels is redelijkerwijs niet volledig te achterhalen. Op basis van de landschapsstructuur zijn er in de huidige situatie echter veel verstoringfactoren aanwezig (zie Afbeelding 6) binnen de verstoringafstanden van weidevogels. In Tabel 1 zijn de verstoringafstanden van rondom het plangebied aanwezige structuren weergegeven met de daarbij behorende onderzoeksbron⁴. Hieruit is te concluderen dat de ruimte tussen de mogelijke verschillende verstoringbronnen rondom het plangebied (bomenrijen, bebouwing (woonwijk) en bebouwing in het buitengebied) in veel gevallen de verstoringafstanden reeds overschrijdt. De maximale afstand tussen verstoringbronnen (zuid de woonwijk en noord de erven) betreft circa 210 meter. Op basis van deze verstoringfactoren kan worden geconcludeerd dat het plangebied ook geen toekomstpotentie heeft voor territoria van weidevogels.

Afbeelding 7: Aanwezige territoria van weidevogels rondom het plangebied in de afgelopen 10 jaar. Rechtsboven is het zoekgebied weergegeven. Bron: NDFF.nl/uitvoerportaal

⁴ Bruinzeel & Schotman, 2011

Bosjes, landschapsbeplantingen				
bomen/losse boom	50-100	minimale verstoringsafstand	Schotman <i>et al.</i> 2007	regressie analyse
bomenrij	50-100	minimale verstoringsafstand	Schotman <i>et al.</i> 2007	regressie analyse
opgaande begroeiing, losse boom	100	minimale verstoringsafstand	Melman <i>et al.</i> 2005	gis analyse 95% populatie
bomen	100	minimale verstoringsafstand	van Adrichem 2004	gis analyse
bosjes, landschapsbeplantingen	100	gemiddelde verstoringsafstand	Oosterveld & Altenburg (2004)	expert beoordeling
bosjes, landschapsbeplantingen	200	gemiddelde verstoringsafstand	Wymenga <i>et al.</i> 2010	expert beoordeling
bomen	248	gemiddelde verstoringsafstand	van Adrichem 2004	gis analyse
bomen	250	gemiddelde verstoringsafstand	van't Veer & Scharringa 2008	berekend
bomen/bos/lijnelementen	250	gemiddelde verstoringsafstand	Schotman 2011	expert beoordeling
bomen	175	maximale verstoringsafstand	van't Veer & Scharringa 2008	berekend
bosjes, landschapsbeplantingen	200-400	maximale verstoringsafstand	Wymenga <i>et al.</i> 2010	Schotman <i>et al.</i> 2007
bosjes, landschapsbeplantingen	250	maximale verstoringsafstand	Wymenga <i>et al.</i> 2010	van 't Veer & Scharringa 2008
Huizen buiten bebouwde kom				
gebouw/huis	0-75	minimale verstoringsafstand	Schotman <i>et al.</i> 2007	regressie analyse
gebouwen	75	minimale verstoringsafstand	Melman <i>et al.</i> 2005	gis analyse 95% populatie
gebouwen	100	gemiddelde verstoringsafstand	van Adrichem 2004	gis analyse
gebouwen	125	gemiddelde verstoringsafstand	van't Veer & Scharringa 2008	berekend
huizen buiten bebouwde kom	175	gemiddelde verstoringsafstand	Wymenga <i>et al.</i> 2010	van 't Veer & Scharringa 2008
huizen buiten bebouwde kom	200	gemiddelde verstoringsafstand	Wymenga <i>et al.</i> 2010	beargumenteerd
huizen	250	gemiddelde verstoringsafstand	Schotman 2011	expert beoordeling
huizen buiten bebouwde kom	250	gemiddelde verstoringsafstand	Oosterveld & Altenburg (2004)	beargumenteerd
gebouwen	436	gemiddelde verstoringsafstand	van Adrichem 2004	gis analyse
huizen buiten bebouwde kom	250	maximale verstoringsafstand	Wymenga <i>et al.</i> 2010	Wymenga <i>et al.</i> 2001
gebouwen	300-400	maximale verstoringsafstand	van't Veer & Scharringa 2008	berekend
huizen buiten bebouwde kom	400	maximale verstoringsafstand	Wymenga <i>et al.</i> 2010	Schotman <i>et al.</i> 2007
gebouw/huis	800	maximale verstoringsafstand	Schotman <i>et al.</i> 2007	regressie analyse
Bebouwde kom				
bebouwde kom	175	gemiddelde verstoringsafstand	Wymenga <i>et al.</i> 2010	van 't Veer & Scharringa 2008
bebouwde kom	250	gemiddelde verstoringsafstand	Oosterveld & Altenburg (2004)	beargumenteerd
huizen	250	gemiddelde verstoringsafstand	Schotman 2011	expert beoordeling
bebouwde kom	250	gemiddelde verstoringsafstand	Wymenga <i>et al.</i> 2010	Wymenga <i>et al.</i> 2001
bebouwde kom	300	gemiddelde verstoringsafstand	Wymenga <i>et al.</i> 2010	beargumenteerd
bebouwde kom	300	gemiddelde verstoringsafstand	Schotman 2011	expert beoordeling
bebouwde kom	400	maximale verstoringsafstand	Wymenga <i>et al.</i> 2010	Schotman <i>et al.</i> 2007

Tabel 1: Verstoringsafstanden van rondom het plangebied aanwezige verstoringsbronnen uit verschillende onderzoeken. Bron: Bruinzeel & Schotman, 2011

4.2.3 Waterhuishouding

De waterhuishouding binnen het plangebied zal door de werkzaamheden veranderen. Het plangebied verandert van agrarisch grasland naar bebouwd gebied. De waterhuishouding van omringende graslanden zal niet veranderen. De grondwaterstanden rondom het gebied zullen door de ontwikkeling niet worden aangepast en het gebruik verandert niet. Aanwezig water wordt ruimschoots gecompenseerd in oppervlakte (zie Afbeelding 4).

4.2.4 Landschapsstructuur en openheid

In de huidige situatie betreft het plangebied een open grasland zonder bebouwing of bomen. Rond het plangebied zijn meerdere dichte structuren zoals een woonwijk en een sportveld aanwezig (zie Afbeelding 6).

De ontwikkelingen hebben tot gevolg dat de landschapsstructuur veranderd naar een woonwijk en openheid binnen het plangebied verdwijnt. De grens van het weidevogelgebied wordt opgeschoven waardoor de totale openheid van het gebied afneemt. Hiermee schaalt ook de verstoringsafstanden ten aanzien van verstoringsvormen van weidevogels mee, de bufferzone tot deze verstoringsvormen schuift op.

4.2.5 Rust en stilte

Rust en stilte kan significant negatief worden beïnvloed. Verstoring door geluid zal door de werkzaamheden tijdelijk zijn echter zal het geluid vanuit de nieuwe situatie permanent zijn. In de huidige situatie grens het weidevogelgebied aan een woonwijk met dito verstoringsfactoren. Het gebruik van de nieuwe wijk zal naar verwachting niet afwijken van dat van de huidige wijk.

Desalniettemin wordt de grens van het weidevogelgebied opgeschoven waardoor de rust en stilte ter plaatse van het plangebied verdwijnt. De rust en stilte voor het totale gebied neemt hiermee ook verder af. De verstoringsafstanden ten aanzien van verstoringsvormen van weidevogels schalen mee, de bufferzone tot deze verstoringsvormen schuift verder op.

4.2.6 Conclusie onderzoeksresultaten

Een significant negatief effect op het Belangrijke weidevogelgebied binnen het plangebied is niet uitgesloten. Door de werkzaamheden is er een permanent negatief effect op het areaal, de openheid, rust en stilte. Een ontheffing op de omgevingsverordening voor het onderdeel gebiedsbescherming (Belangrijk weidevogelgebied) is noodzakelijk mede als het treffen van mitigerende/compenserende maatregelen.

De negatieve effecten (areaalverlies) dienen gecompenseerd te worden en nader te worden gespecificeerd in een compensatieplan. Hierin dienen tevens de onderdelen wettelijk belang en alternatievenafweging uitgewerkt te worden.

Aanbevolen wordt om mitigerende maatregelen in het bouwplan te treffen om negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het omringende Belangrijk weidevogelgebied te verzachten. Door de ontwikkeling kan de rust en stilte van het omliggende weidevogelgebied worden aangetast. Een landschappelijke inpassing van het plangebied is daarom gewenst. Voorbeeld voor dergelijke inpassing is om langs de noordgrens een rij gebiedseigen bomen/struiken aan te planten.

4.3 *Compensatiebeginsel*

Een compensatieplan is noodzakelijk om het Belangrijke weidevogelgebied te compenseren. Volgens de zogenaamde voorkeursladder van de provincie Zuid- Holland heeft:

- fysieke compensatie de voorkeur boven kwalitatieve of financiële compensatie;
- heeft compensatie van areaal of kwaliteit nabij de plaats van de ingreep de voorkeur boven compensatie elders;
- en heeft compensatie met dezelfde waarden de voorkeur boven compensatie met andere waarden (bijvoorbeeld Natuurnetwerk Nederland of ecologische verbindingszone).

Het compenseren van areaalverlies door kwaliteitsverbetering is alleen toegestaan indien het echt niet anders kan en indien het maatregelen betreft die nog niet in een vastgesteld inrichtings- of beheerplan zijn voorzien. Dat kan zich voordoen bij het compenseren van ingrepen in Belangrijke weidevogelgebieden omdat er doorgaans geen ruimte is om vervangend graslandareaal te creëren.

Grofweg komt dit voor dit project neer op de volgende volgorde van voorkeur:

- Fysieke compensatie aansluitend of nabij het gebied, onder de voorwaarde dat een duurzame situatie ontstaat;
- Indien fysieke compensatie aansluitend of nabij het gebied onmogelijk is, door compensatie door de realisering van kwalitatief gelijkwaardige waarden, dan wel door fysieke compensatie verder weg van het aangetaste gebied;
- Indien zowel fysieke compensatie als compensatie door kwalitatief gelijkwaardige waarden óf kwaliteitsverbetering redelijkerwijs onmogelijk is, wordt financiële compensatie geboden dat wordt gestort in het Nationaal groenfonds. Dit bedrag is geïndexeerd en opgebouwd uit:
 - de verwervingskosten voor de vervangende grond inclusief een eventuele kwaliteitstoeslag in hectares (voor dit project niet aan de orde),
 - de inrichtingskosten,
 - de kosten voor ontwikkelingsbeheer,
 - de eventuele extra kosten voor het reguliere beheer van het compensatiegebied gedurende een periode van 25 jaar.

Voor compensatie kan een kwaliteitstoeslag worden berekend op basis van de ontwikkeltijd van de aan te leggen compensatie. Voor waarden met een ontwikkeltijd < 5 jaar is geen kwaliteitstoeslag vereist. Dit geldt onder meer voor weidevogelgrasland wat binnen dit project aan de orde is.

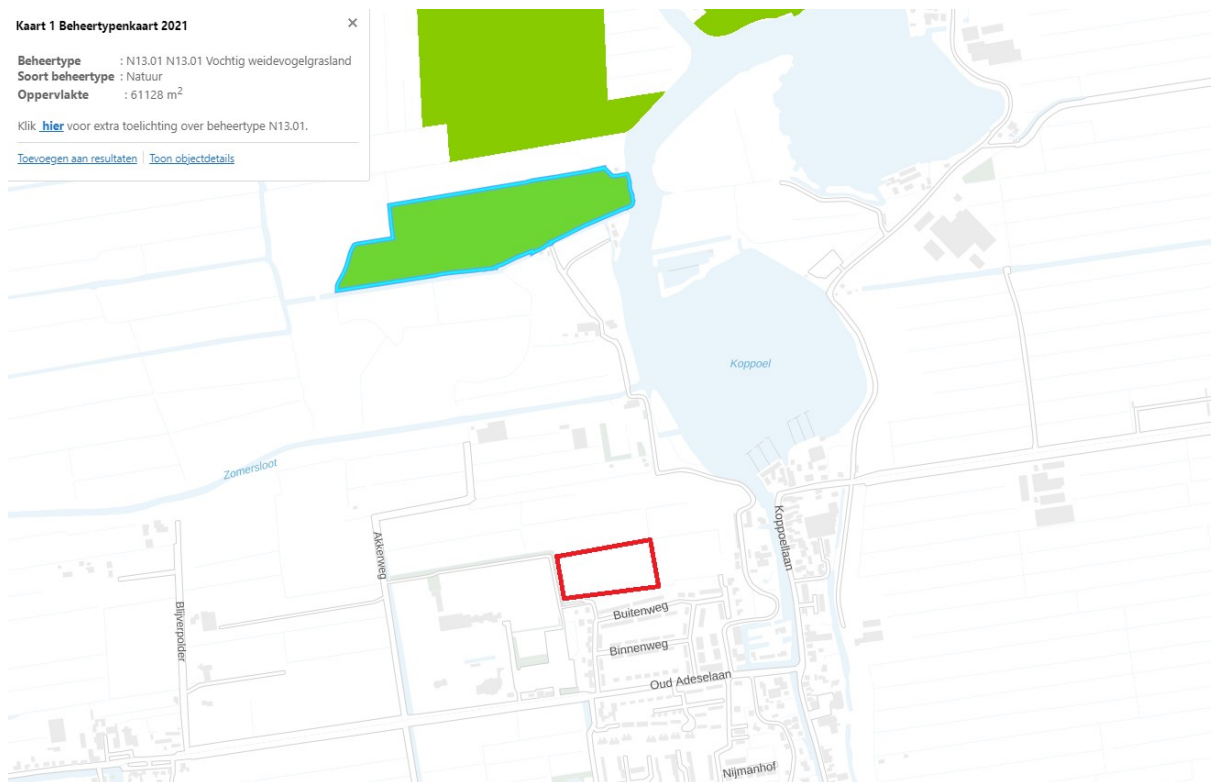
4.3.1 Projectspecifieke compensatie

Exacte richtlijnen voor compensatie van weidevogelgebied in de provincie Zuid- Holland staan niet concreet beschreven. Het wordt aanbevolen contact op te nemen met de provincie om in samenspraak de compensatie te bepalen. Compensatie is nodig voor 1,5 hectare areaal aan Belangrijk weidevogelgebied. Een kwaliteitstoeslag is niet aan de orde (ontwikkeltijd < 5 jaar). Het compenseren van specifieke natuurwaarden/kwaliteiten is eveneens niet aan de orde, er treed geen significant effect op de weidevogelpopulatie op door de werkzaamheden, een populatie weidevogels is in en direct rondom het plangebied afwezig. Het plangebied kent voor weidevogels geen andere specifieke waarden, zoals afgestemd beheer. Wel schuift de bufferzone t.o.v. verstoringsfactoren van weidevogels verder op.

Allereerst dienen de mogelijkheden voor fysieke compensatie verkend te worden. Indien dit niet mogelijk is dient de initiatiefnemer in het op te stellen compensatieplan duidelijk aan te tonen waarom fysieke compensatie onmogelijk is (bijvoorbeeld omdat de randvoorwaarden voor vervangende natuur van gelijke of gelijkwaardige kwaliteit in goede samenhang ontbreken). Voor dit project kan worden

gedacht aan de volgende mogelijkheden:

1. De gronden rondom het plangebied betreffen allen Belangrijke weidevogelgebieden, strategische reservering natuur is niet in de omgeving aanwezig. Direct rondom het plangebied zijn geen andere gronden aanwezig die kunnen worden aangewezen als belangrijk weidevogelgebied, die voldoen aan de wezenlijke kenmerken en waarden van weidevogelgrasland, of hier met een beperkte ingreep aan kunnen voldoen. Deze optie voor compensatie is op voorhand niet reëel.
 - Grenzend aan het aaneengesloten Belangrijke weidevogelgebied zijn voor zover bekend ook geen gronden aanwezig die aangewezen kunnen worden als Belangrijk weidevogelgebied. Het betreft allen percelen rondom dorpskernen, bomenrijen of boerderijen. Deze optie voor compensatie wordt in de directe omgeving voor dit project niet reëel geacht. Mogelijk zijn er op verdere afstand, of elders binnen de provincie Zuid-Holland, wel gronden beschikbaar, dit dient in samenspraak met de provincie nader uitgewerkt te worden.
2. Op circa 550 meter ten noorden van het plangebied liggen onderdelen van het Natuurnetwerk Nederland die zijn aangewezen met het beheertype N13.01; Vochtig weidevogelgrasland (zie Afbeelding 8). Het aangewezen beheertype betekent dat deze gebieden aangepast worden beheerd t.o.v. regulier agrarisch grasland met als doelstelling een hogere weidevogelstand. In de huidige situatie betreffen dit meerdere percelen die van elkaar gescheiden zijn. Aanbevolen wordt in samenspraak met de provincie te onderzoeken of uitbreiding van de beheertypen direct aangrenzend aan de huidige percelen mogelijk is. Hierdoor ontstaat een grotere kern van percelen met een specifiek beheer voor weidevogels wat de populatiegrootte en overlevingskans vergroot (groter foerageergebied).
3. Indien voorgaande compensatiemogelijkheden niet mogelijk zijn, een financiële compensatie dat wordt gestort in het Nationaal groenfonds. De hoogte van financiële compensatie wordt bepaald aan de hand van de volgende kostenelementen:
 - de verwervingskosten voor de vervangende grond inclusief een eventuele kwaliteitstoeslag in hectares (voor dit project niet aan de orde),
 - de inrichtingskosten,
 - de kosten voor ontwikkelingsbeheer,
 - de eventuele extra kosten voor het reguliere beheer van het compensatiegebied gedurende een periode van 25 jaar.

Afbeelding 8: In de omgeving gelegen beheertype N13.01; Vochtig weidevogelgrasland. Bron: <https://atlas.zuid-holland.nl/GeoWeb54/index.html?viewer=Natuurbeheerplan>

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 *Algemeen*

In opdracht van Thunnissen Groep bv heeft Ecoresult B.V. een 'Nee, tenzij-toets' uitgevoerd voor het plangebied genaamd: Straathof, Rijpwetering. De aanleiding voor dit verzoek is de voorgenomen woningbouw binnen het plangebied welke in zijn geheel in Belangrijke weidevogelgebied gelegen is. Deze voorgenomen ontwikkelingen kunnen schadelijke effecten hebben op het aanwezige Belangrijke weidevogelgebied.

5.2 Omgevingsverordening Zuid- Holland

Een significant negatief effect op het Belangrijke weidevogelgebied binnen het plangebied is aanwezig. Door de ontwikkelingen wordt 1,5 hectare aan Belangrijk weidevogelgebied weggenomen. Daarnaast zal door de ontwikkeling de bufferzone/verstoringafstanden van de bebouwde kom voor weidevogels verder verschuiven en zal de rust, openheid en stilte afnemen voor de omliggende percelen afnemen.

In de huidige situatie zijn geen weidevogels binnen of grenzend aan het plangebied aanwezig. Op basis van huidig aanwezige verstoringfactoren en verstoringafstanden van weidevogels tot deze typen verstoringen kan worden geconcludeerd dat het plangebied en de direct omliggende percelen ook geen toekomstpotentie heeft voor territoria van weidevogels.

Een ontheffing en compensatie is nodig voor het wegnemen van 1,5 hectare areaal aan Belangrijk weidevogelgebied. Andere significant negatieve effecten zijn afwezig. De negatieve effecten dienen gemitigeerd en gecompenseerd te worden en nader te worden gespecificeerd in een compensatieplan. Hierin dienen tevens de onderdelen wettelijk belang en alternatievenafweging uitgewerkt te worden.

Aanbevolen wordt om mitigerende maatregelen in het bouwplan te treffen om negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het omliggende Belangrijk weidevogelgebied te verzachten.

De volgende compensatiemogelijkheden dienen nader uitgewerkt en afgestemd te worden:

1. Grenzend aan het aaneengesloten Belangrijke weidevogelgebied zijn voor zover bekend ook geen gronden aanwezig die aangewezen kunnen worden als Belangrijk weidevogelgebied. Mogelijk zijn er op verdere afstand, of elders binnen de provincie Zuid- Holland, wel gronden beschikbaar, dit dient in samenspraak met de provincie nader uitgewerkt te worden.
2. Op circa 550 meter ten noorden van het plangebied liggen onderdelen van het Natuurnetwerk Nederland die zijn aangewezen met het beheertype N13.01; Vochtig weidevogelgrasland. Aanbevolen wordt in samenspraak met de provincie te onderzoeken of uitbreiding van de beheertypen direct aangrenzend aan de huidige percelen mogelijk is.
3. Indien voorgaande compensatiemogelijkheden niet mogelijk zijn, een financiële compensatie dat wordt gestort in het Nationaal groenfonds.

6 Geraadpleegde bronnen

6.1 *Literatuur*

- L.W. Bruinzeel, A.G.M. Schotman 2011. Onderbouwing verstoringsafstanden werkplan weidevogels in Fryslân, A&W rapport 1624/Alterra rapport 2184 Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden/Alterra Wageningen
- Krijgsveld et.al. 20098. Verstoringsgevoeligheid van vogels: Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie. Bureau Waardenburg, Culemborg

6.2 *Internet*

Beschermde gebieden

- <https://pzh.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=698b578f8bf34f5ab624e1f2ae687199&extent=33428.9852%2C415026.1883%2C131473.1813%2C477053.1124%2C28992>
- <https://atlas.zuid-holland.nl/GeoWeb54/index.html?viewer=Natuurbeheerplan>

Kadastrale Kaarten

- <https://bagviewer.kadaster.nl/lvbag/bag-viewer/index.html>

Nationale Databank Flora en Fauna

- <https://ndff-ecogrid.nl/>

Natuurwetgeving

- www.rvo.nl
- <https://www.zuid-holland.nl/actueel/omgevingsbeleid/ontwerp-zuid-hollandse-omgevingsverordening/>

PDOK – Publieke Dienstverlening op de Kaart

- <http://pdokviewer.pdok.nl>

Bijlage 1 Foto-impressie

De watergang langs de noordgrens van het plangebied (rechts gelegen). Op de achtergrond de erven ten noorden van het plangebied en Rijpwetering aan de oostzijde. Foto: K. van Veen / Ecoresult B.V.

De percelen gelegen ten noorden van het sportpark (links gelegen) met de aangrenzende bomenrij. Foto: K. van Veen / Ecoresult B.V.

Het plangebied grenzend direct aan het sportpark. Foto: K. van Veen / Ecoresult B.V.